

ISIDRE MOLAS

«Tots som el país i tots ens necessitem»

L'historiador i catedràtic de Dret Constitucional Isidre Molas i Batllori (Barcelona, 1940) va presidir el PSC entre 2008 i 2011, i va ocupar diversos càrrecs amb el partit. Recentment, ha escrit 'Quan tot ens semblava possible', un llibre publicat per Eumo que repassa la història del Front Obrer de Catalunya (FOC), fundat a inicis dels anys seixanta del segle XX pel mateix Isidre Molas —entre d'altres— i extingit deu anys més tard.

Per Manuel Lillo / @lillousechi
Fotografies de Jordi Play / instagram.com/jordisplay

En quin moment tot va deixar de semblar possible?

—Quan vam adquirir l'experiència que ens demostrava que tot no era possible en aquell mateix moment. Podia ser possible en un futur, però segurament no de cop. En general, allò era una reacció juvenil. Els qui integràvem el FOC i altres partits vam entrar en política quan érem molt joves. Teníem el desig d'aconseguir el que no s'havia aconseguit fins aquell moment. Com a joves que no sabíem gairebé res, vam fer un partit i volíem que hi hagués la justícia social, el socialisme, la llibertat i la democràcia tot de cop. En aquell mateix moment. I vam descobrir que no es podia fer tot de cop.

—La seua generació es fa forta en el context de Cuba i el Vietnam, i que-

da desencantada amb la Primavera de Praga. El FOC, era un partit revolucionari?

—Sí. El consideràvem revolucionari perquè no tenia com a objectiu el manteniment de l'ordre establert. Preteníem la transformació de la societat i del sistema polític per fer un sistema democràtic i de llibertat.

—Pensa que els objectius del FOC es compleixen quan s'aproven la Constitució espanyola i l'Estatut català?

—Mai. Mai no queden complerts els objectius d'algú que creu en alguna cosa com aquesta. Però cal fer el camí per poder acostar-nos com a país i com a societat a aquests objectius. Després, hi arribarem o no. Però els objectius ideals no moren mai.

—I quin és l'objectiu ideal d'Isidre Molas ara mateix?

—Recordar que, perquè un país funcioni, ha de tenir aquell punt de vertebració i coincidència entra la gent que té objectius finals molt diferents. Un país sencer ha de ser vist com a tal. I els que expressen el país han de saber que no només donen veu als que pensen com ells, sinó que han de tenir present el que pensen uns altres. Això requereix una flexibilitat i una intel·ligència suficient com per saber que es pot avançar cap a objectius concrets malgrat que no sempre hi hagi coincidències totals.

—Pensa que això s'ha desvirtuat?

—La llibertat implica que no em diguin el que jo he de fer a la vida. He d'intentar lluitar pel meu ideal, encara que sigui petit, i no he de perdre de vista que jo no parlo per tots, sinó pels meus. Els països complexos, els moderns, estan formats per gent molt diferent, amb ideals molt diferents, que han convingut o que treballen junts en determinades coses i enforteixen els ponts de diàleg. Perquè si s'afebleixen aquests ponts, els països es desplomen.

—En quin estat diria que es troben els ponts de què vostè parla a Catalunya?

—En avaries. Però no són impossibles de reparar. Tinc la profunda convicció que és possible, i seria bo que tinguem consciència que un país petit només pot resistir a les evolucions bones i dolentes que es produiran al món si troba aquesta possibilitat que els contradictoris arribin a un determinat nivell d'acord i consentiment. Tots som el país, tots som els actors, i tots ens necessitem. Quan algú pensa que té el remei i que tothom ha de fer el que ell diu, aleshores ja anem malament. Aquest pensar el país sencer, inclosos els meus enemics, vol dir posar fi als conflictes i pensar que hem de fer un futur conjunt en un món divers i canviant per ser capaços de sobreviure com a país.

—Segons vostè, qui té més responsabilitat pel fet que els ponts estiguen "avariats"?

—Una determinada concepció que es basa a pensar que algú té la veritat i els altres no.

—Però qui abusa més d'aquesta concepció, segons vostè?

—Tots els qui abusen, abusen. Jo no assenyalaré una persona o una tendèn- →

→ cia política: és una qüestió d'actitud. Hi ha qui exclou i s'inventa adjectius pejoratiu per apartar els diferents. Això no ho fa només una persona o una tendència política concreta: això existeix des de fa segles. En un país fa falta alguna cosa més, que és la capacitat de trobar consensos, evidentment imperfectes, que sí que es van trobar anys abans. I cal recordar que llavors tot era més difícil.

—Tornant al FOC, el partit va créixer en una època en què hi havia molts altres partits clandestins. En què es diferenciava el FOC?

—En la seva singularitat: el FOC se situava a l'esquerra, però considerava que els catòlics tenien un paper fonamental, perquè eren una part important de la societat que no podia quedar passiva, ser oblidada o situar a la contra. Preteníem passar pàgina de la Guerra Civil i això significava situar en pla d'igualtat marxistes, laics i cristians. Tots podien ser incorporats al nou món que havíem de crear, perquè estava basat en la llibertat. I llibertat vol dir que les creences són lliures, que la llei s'ha de complir si s'aplica democràticament i que, si no convenç, la llei s'ha de canviar.

—Els van condemnar per rebel·lió militar per organitzar un partit.

—Sí.

—Troba algun paral·lelisme amb la situació judicial actual?

—Eren moments absolutament diferents. Llavors no hi havia eleccions, no ni havia possibilitat de canviar les majories ni possibilitat de governar. Era un altre moment. Jo mai no vaig voler ser un ex-pres. Jo no vaig buscar anar a la presó: a mi m'hi van portar. I, per tant, no tinc cap mèrit. En aquell moment jo no tenia possibilitats d'expressar-me, ni de governar ni d'editar un mitjà de comunicació. Res. Jo era un jove inquiet que volia canviar l'organització social i política, i portar la democràcia i l'autonomia nacional al meu país. Res més.

—Alfonso Comín, pare de l'actual conseller a l'exili, era company seu al FOC. Quina era la seua relació amb ell?

—En teníem poca. Ell era [set anys] més gran que jo. Era un home de facilitat oratòria, un comunicador poderós. Però era més gran que jo. Hi havia un primer nucli d'iniciadors del FOC que enraonaven molt, tenien idees i convencien. Ell n'era un. Nosaltres no teníem un partit

d'abans de la guerra. Érem completament nous. No sabíem què era un partit. No érem anticomunistes, però no érem comunistes. Érem demòcrates i socialistes, però no socialdemòcrates. En aquell món, en aquell espai, ens vam començar a moure la gent jove de classe mitjana i dèiem que volíem perseguir uns objectius concrets. I tots els partits ens volien amb ells, perquè ens podien reclamar els democristians, els socialistes, els comunistes del PSUC... Aquesta era la nostra força i, al mateix temps, la nostra debilitat, perquè sempre estàvem pendants que algú se n'anés a un altre partit. El FOC era un nucli iniciàtic. Una pedrera.

—Miquel Roca també estava per allà. Quanta pluralitat...

—Érem molt diferents, però la nostra força era que, tot i així, volíem estar junts. Perquè només s'aconsegueixen les coses quan anem junts.

—En aquella època, també començava a destacar el nucli de Jordi Pujol després dels fets del Palau de la Música...

—Ell i uns quants més s'havien organitzat al voltant del CC, que era un partit sense afiliació explícita. La gent hi era. I mai no van saber si allò volia dir Crist Catalunya o Cristians Catalans. Però no importava, perquè s'entien molt bé: eren catalanistes i cristians.

—I en què es diferenciava allò del FOC?

—Hi havia una cosa que ens podia acostar: ells mai no van tenir una afiliació rigorosa. El FOC tampoc. Simplement, hi érem. No calia més. No hi havia butlletins d'adhesió.

—Tornant a l'actualitat, vostè va tindre un paper actiu durant els tripartits. Pensa que cal forjar-ne un de nou?

—Per a mi, tot el que sigui trobar denominadors comuns entre amplis sectors de la societat, i que això permeti fer un govern que, com tot govern, només representarà una etapa de la vida, ho trobo bé. No sé si és oportú o no. No sé si n'estaran o no disposats. Però en el

seu dia, aquella confluència va permetre rellevar el president de la Generalitat de Catalunya [Jordi Pujol] i posar-ne un de nou, que era Pasqual Maragall i que tenia noves idees i nous impulsos. Crec que va ser una etapa important mentalment i econòmicament. I a això cal afe-

«La força de Catalunya sempre s'havia basat en el fet que com que són pocs hem d'anar junts»

gir que ens trobem en un món que canvia amb la investigació, la recerca i les innovacions tecnològiques. Tot avança molt ràpidament. Si algú decideix que ha de renyar els del costat, aquests ja no vindran. I si no venen, què guanyarem? Això s'ha notat els últims anys. La força de Catalunya, precisament, sempre s'havia basat en el fet que com que són pocs hem d'anar junts per aconseguir el millor per a la nostra gent.

—**Com viu vostè la situació actual?**

—Des de l'atalaia dels vuitanta anys. Es veu tot d'una manera diferent.

—**Però com viu el fet que Catalunya haja arribat al punt que ha arribat?**

—Jo visc bé. Sempre ho he fet. Quan em perseguïen també vivia bé. Penso que les coses podrien anar millor, és clar. I tinc la preocupació que les esclertes socials i mentals del país siguin insuperables com per arribar als acords puntuals que es necessiten per fer les coses que cal fer perquè aquest país no quedi endarrerit i empobrit. Això em preocupa, sí. Em sento decebut que no s'hagi començat a fer allò que s'ha de fer sempre: conversar, negociar —sempre internament, no a través de la premsa. I ells sabran si el que volen és que tot això doni un bon resultat.

—**Li ho preguntava, també, per com viu el fet que hi haja gent a la presó i a l'exili.**

—Com tots els ciutadans.

—**Però li fa pena? No li'n fa? Li fa tristor? Ràbia?**

—Em fa tot. Què vol que li digui? En un estat democràtic, el que decideixen els jutges és el que decideixen els jutges. Tinc coneguts i deixebles que no pensen com jo i que pensen que m'equivoco. Però jo no puc fer res més. La democràcia diu que hi ha unes lleis que marquen

el que no s'ha de fer, i que si es fa el que no s'ha de fer hi ha uns jutges. Què hem de fer? Trobar una solució. Els qui fan la política l'hauran de trobar.

—**Però vostè, per exemple, no estava d'acord amb la sentència del Tribunal Constitucional contra l'Estatut de Catalunya.**

—I vaig dir que havíem d'aguantar, perquè era el que havien decidit. I jo estava en contra, totalment, d'aquella sen-

tència. Vaig dir que alguns havien escopit cap amunt i que sabien que els cauria a la cara. I que d'altres mantindríem la dignitat. I seguiríem aguantant i mirant cap endavant. Perquè el país està per sobre de nosaltres. Jo era conscient de la gran possibilitat que hi hagués una gran reacció en contra. I es va produir. Es pot estar o no d'acord amb la sentència. Jo no ho estava. Però això no volia dir que no existís. I què fem? Doncs si no t'agrada una llei, la intentes canviar. I així fins a aconseguir-ho. Així és com funciona un sistema democràtic. No funciona quan algú fa el que creu que ha de fer al marge de tot i de tothom.

—**El partit que va presidir, el PSC, ha tingut una fugida considerable de militants que han anat a parar a l'independentisme. Què en pensa?**

—És la seva voluntat. Els militants no són membres d'una secta ni devots d'una confraria religiosa. És gent que s'adhereix a una concepció determinada i en un moment determinat. Cadascú ha de fer el que pensi. Allò important és que les decisions no ens aboquin al desastre col·lectiu.

—**Per acabar, quin futur preveu per a Catalunya?**

—Depèn del que facin els actors. Crec que hauran d'arribar a uns mínims estàndards denominadors que els permetin treballar junts per construir la millor alternativa per a Catalunya. Per a mi és el federalisme. Jo soc federalista. Això sembla que ara no existeixi a Catalunya, on sembla que només hi hagi unitaristes i independentistes. Jo no soc cap de les dues coses. Soc federalista. Perquè és el sistema que permet enfocar els temes de la manera adequada perquè Europa pugui avançar en el terreny que ha d'avançar, que és el de la unificació. El federalisme no té cap problema amb això, perquè s'adapta a aquestes realitats. El federalisme en el qual crec és el federalisme europeu. I segurament, la via de crear entitats transfrontereres a Europa és un camí evolutiu que farà possible això. ●